N°. 59. A°. 1834.

DONDERDAG DEN 24sten JULIJ.

SURINAAMSCHE COURANT.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN,

DUITSCHLAND.

WEENEN, den 18den Mei.

Men draagt hier thans officieel kennis van het te Londen getroffen verbond tusschen Engeland, Frankrijk, Spanje en Portugal. Men moet thans afwachten, op welke wijze deze zaak ten uitvoer gelegd zal worden, alvorens over de gevolgen te kunnen oordeelen. Inmiddels zal wel over gansch Europa in den wensch worden gedeeld dat het bloedvergieten in het Spaansche en Portugesche schiereiland een einde moge nemen, en zal hij die op eene billijke wijze het zijne hiertoe bijdraagt den dank van alle brave menschen verdienen.

Over het algemeen schijnt men zich sedert tien dagen alhier bijzonder bezig te houden met de Zwitsersche zaken en vooral met de dwangmaatregelen tegen Zwitserland, waartoe men, voor het geval van nood, besloten heeft; maar onder de tegenwoordige omstandigheden is het voor een Zwitsersch zaakgelastigde nog moeijelijker dan te voren, om zich juiste inlichtingen te verschaffen. Intusschen meen ik stellig te kunnen verzekeren, dat er tot hiertoe niet van militaire cordons gesproken is, maar dat de dwangmaatregelen zich tot het beletten van alle handelsverkeer met Zwitserland zullen bepalen. Te dien opzigte schijnt tusschen de Duitsche regeringen, het Groothertogdom Baden uitgezonderd, eene volkomen overeenstemming te heerschen; maar van den kant van Lombardije en Piemont moet men maatregelen verwachten, die met eene algeheele blokkade gelijk zouden staan. Het is mijn vurige wensch, dat de besluiten der Zwitsersche regeringen deze voor het Eedgenootschap zoo vernederende maatregelen mogen afwenden, alvorens dezelve in werking gebragt worden. Ik wensch dit te meer, daar deze maatregelen, met gestrengheid gehandhaafd wordende, derzelver doel niet kunnen missen; terwijl ik geen oogenblik twijfel, dat, zoo zij de gewenschte uitwerking niet hadden, de kabinetten, na de gebeurtenissen van Lyon, niet zouden aarzelen om nog veel krachtiger middelen bij de hand te nemen. Men beweert namelijk bewijzen te hebben, dat, ingeval de opstand te Lyons gelukt ware, de revolutionnaire propaganda zich met alle hare magt op Geneve en Savoye zoude geworpen hebben, in de hoop van ditmaal gelukkiger te zijn dan voor tien weken.

Al verder wil men weten, dat de tot hiertoe door Frankrijk ten aanzien van Zwitserland gevolgde staatkunde binnen kort eene aanmerkelijke wijziging zal ondergaan. In hoeverre deze vermoedens gegrond zijn, kan ik niet beoordeelen; maar zeker is het, dat, sedert eenige weken de stemming ten aanzien van Zwitserland ongunstiger is, dan ik nog immer bespeurd heb, waartoe voorzeker vele Zwitsersche dagbladen, op welke thans meer dan vroeger acht geslagen wordt, door hunne aanvallen tegen de regeringen der naburige Staten, grootelijks bijdragen. Over het geheel ontbreekt het niet aan duidelijke blijken, dat de Mogendheden besloten hebben, om tot elken prijs, en wel zonder inbreuk op de onafhankelijkheid van Zwitserland als onzijdigen Staat te maken, bewerken, dat er voortaan van uit Zwitserland geene regtstreeksche of zijdelingsche aanrandingen van de rust der naburige Staten meer kunnen plaats hebben.

De geruchten, wegens eene stellige aansluiting van sommige der Oostenrijksche Staten aan de groote Duitsche tolvereeniging, houden zich staande. In berigten uit Boheme van 3 Mei wordt gezegd dat de hoop op zulk eene aansluiting nieuw voedsel had gekregen, door een bevel aan de distriktsbesturen, om wegens het verkeer met de aangrenzende vreemde staten, en wegens de voortbrengselen die het meest in- en uitgevoerd worden, naauwkeurige inlichtingen te verzamelen en aan de regering in te dienen.

Volgens eenen brief uit Bazel van 6 Mei, genoot men aldaar weder eene zeer gewenschte rust, die slechts nu en dan in de nabijheid der stad door eene klopparttij tusschen stedelingen en burgers van het landschap afgebroken werd, zonder dat daaruit tot nog toe ernstige twisten waren voorgevallen. Voorts leest men in dien brief het volgende: »De constitutionnele zeden, gelijk de Franschen het noemen, ontwikkelen zich op eene zeer eigenaardige wijze bij onze naburen en gewezen medeburgers van Bazel-landschap. Het spreekt van zelf, dat, volgens de nieuwe grondwet van dat kanton, alle de leden eener gemeente tot het beroepen van eenen geestelijke moeten medewerken.

Uit het Ertsgebergte schrijft men:

Voor 4 jaren vond een Schotsche bewerker een middel uit, om het ijzer spoedig te doen smelten, namelijk, om den wind, die in den oven geblazen wordt, heet te maken. In de streken van Glasgow heeft men dadelijk gebruik van deze uitvinding gemaakt, en sedert heeft men dezelve in Holland en in Engeland, aan den Rijn en in Zwitserland gewijzigd en ingevoerd. Deze uitvinding is zeer nuttig; het voordeel bestaat daarin dat 3 of 4 der brandmaterialen bezuinigd wordt. Deze bijna ongeloofelijke uitkomst heeft zich ook bewaarheid in onze ijzersmelterijen, waar men er proeven medegenomen heeft. De lucht of wind wordt in den oven zelf, of in eenen bijzonderen oven verwarmd of heet gemaakt, en het gebruik der brandmaterialen daartoe is bij de gemelde opgave van bezuiniging mede gerekend. De blaasmachinen moeten natuurlijk sterker zijn, dan die, welke men gebruikt, om de koude lucht aan te voeren.

(Amsterd. Courant.)

MENGELINGEN.

IETS, BETREFFENDE EENEN OLIFANT.

Men had gedurende veertien dagen eenen schoonen Bengaalschen Olifant, die van grootere gestalte is dan de Afrikaansche, te Geneve tentoongesteld. Hij was omtrent negen voet hoog, en donkerbruin van kleur. Bij deze soort is de kruin verheven, en met twee uitreksels van boven voorzien; het voorhoofd vierkant en een weinig hol; het hoofd naar evenredigheid wat meer gerekt; de slagtanden minder groot, dan bij den Afrikaanschen. Het voorwerp, dat wij beschrijven, bezat slechts eenen enkelen, hebbende den anderen door eenig toeval verloren. Hij was tien jaar oud, en vóór zes jaar door den eigenaar, den Heer *Garnier*, te Londen gekocht; terwijl diens nicht met hem rondreisde, aan welke hij zeer gehecht scheen. Dezelfde vrouw was eigenaresse geweest van dien, welke voor weinige jaren te Venetië ontsnapte, en dien men genoodzaakt was met kanonskogels te dooden, nadat hij vrij wat verwoesting in de stad had aangerigt.

Deze was van eene veel zachtere geaardheid, en had, door zijne leerzaamheid en bekwaamheid, gedurende zijn verblijf, eene algemeene belangstelling verwekt: hij volbragt, op bevel van zijnen oppasser, of *cornac*, alle gewone kunsten, welke men deze dieren laat verrigten, met eene vaardige gehoorzaamheid en behendigheid, ja men kan zeggen met eene geestigheid, die opmerkelijk was; en in de tegenwoordigheid van Mejufvrouw *Garnier*, die dikwijls aanwezig was, schenen al zijne hegaafdheden zich te verhoogen.

Deze vrouw zeide ons, dat hij zoo gemeenzaam gezellig was, dat hij meer dan eenmaal in groote steden, gelijk te Rijssel, Antwerpen, enz., op het tooneel verschenen was, het hoofdgedeelte van eenen stoet uitmakende, en met fierheid de tooneelspeelster dragende, die de rol van vorstin vervulde; voor welke hij dan zelfs nederknielde, om haar op zijnen rug te ontvangen. Zonder in het minst door de lampen, de muzijk of het gejuich der aanschouwers verschrikt te worden, scheen hij veeleer vermaak er in te vinden, zijne rol bij zoodanige plegtigheden wel te spelen.

Hoe gewoon ook aan de vrijheid, die hij zeer beminde, verdroeg hij toch zijne slavernij met geduld; en des avonds, wanneer men zich gereed maakte om hem te binden, stak hij den voet uit, om den ijzeren ring te ontvangen, met welken men hem des nachts aan eenen paal, diep in den grond geplant, gekeend hield.

Hij reisde niet in eene kast, maar men dreef hem des nachts van de eene naar de andere stad. Hij had drie geleiders; zijnen eigelijken oppasser, of *cornac*, en nog twee andere, van welke er één was, die hem altijd meer vrees dan genegenheid had ingeboezemd.

In den laatsten tijd van zijn verblijf te Geneve, had hij eenige teekenen van meerdere levendigheid en onrustigheid gegeven, die door twee oorzaken waren opgewekt; eensdeels de veelvuldige afvuringen der soldaten bij de exercitien, die in zijne nabijheid werden gehouden, en die hem zeer schenen te mishagen; anderdeels de opwellingen der teeldrift, aan welke deze soort in het voorjaar, gedurende eenige weken, onderworpen is. Hij scheen echter nimmer de gehoorzaamheid te vergeten, of zijne geleiders bedreigd te hebben.

Zijn vertrek naar Lausanne was op den 31 Mei bepaald. Hij ging dus om middernacht de stad uit, van welke de poort en ophaalbrug open bleven, met verlof van den overheidspersoon, met de militaire policie belast. Hij werd door zijnen oppasser en leidslieden, voorzien van een lantaren, begeleid; en Mejufvrouw *Garnier* zou des anderen daags volgen. Hij maakte geene de minste zwarigheid om over de ophaalbrug te gaan, en sloeg welgemoed den weg naar Zwitserland in. Maar, op

een vierde mijls van de stad, toonde hij zich tegen zijnen oppasser verbolgen, zonder dat men kon begrijpen waarom, en stelde zich in postuur om hem aan te vallen, deze ontvlood naar den kant der stad; de Olifant vervolgde hem tot aan de poort; terwijl de kommanderende officier over zich nam, die weder te doen openen, te regt berekenende, dat men zich gemakkelijker van het dier binnen dan buiten de stad kon meester maken, waar hij op de groote wegen verbazend veel kwaads kon uitrigten; zijnde de 31ste Mei een marktdag. Hij keerde ook zonder dralen in de stad terug, meer vervolgende dan volgende zijnen oppasser en de geleiders, voor welke hij alle vrees of genegenheid scheen verloren te hebben.

Hij wandelde eenigen tijd over het plein van St. Gervais, zich schijnende te verlustigen in zijne vrijheid en in de schoonheid van den nacht. Hij vlijde zich eenige oogenblikken neder op eene hoop zand, tot verbetering van den straatweg bijeengebragt, en speelde met de steenen, te zelfden einde aldaar opgestapeld. Eenen zijner leidslieden, die hem aan het begin van eene der bruggen over de Rhône gadesloeg, bemerkende, liep hij op hem toe, en zou hem ongetwijfeld hebben mishandeld, zoo het denzelven niet gelukt ware hem bij tijds te ontwijken.

Mejufvrouw *Garnier*, onderrigt van hetgene er gaande was, haastte zich om bij het dier te komen; en, zich verlatende op de genegenheid, die hij haar altijd betoond had, waagde zij het, haren invloed te bezigen, ten einde hem op eene veilige plaats te brengen. Zij naderde hem met moed; en voorzien van eenige lekkernijen, waarop hij zeer gezet was, sprak zij hem met vertrouwen en zachtheid aan, en bragt hem op eene plaats, door muren ingesloten, digt bij de loods, waarin hij te voren geweest was, maar waarin hij thans niet wilde terugkeeren. Deze plaats, het Hollandsch Bastion genaamd, grensde aan eene bewaarplaats van kruidkisten, wagens en affuiten, waar ook eene partij kogels waren opeengestapeld. Het dier, hier alleen gelaten en de deur gesloten zijnde, vermaakte zich met zijne krachten en behendigheid te beproeven aan alles, wat binnen zijn bereik was. Hij ligtte sommige kruidkisten op, en legde die op de zijde, vermaakte met de wielen rond te draaijen, nam de kogels met zijne tromp op, en wier ze hoog in de lucht, heen en weder loopende met eene levendigheid, welke men evenzeer voor een gevolg van blijdschap als van toorn nemen kon.

Omstreeks twee ure in den morgen begaf zich de Syndicus der wacht derwaarts, ten einde te beraadslagen omtrent de in het werk te stellene middelen. Hij vond Mejufvrouw *Garnier* geheel wanhopig, hem verzoekende, dat men den Olifant op de spoedigst en zekerst mogelijke wijze zou dooden. Deze Heer, deelende in de belangstelling, welke dit goede en schoone dier der geheele stad had ingeboezemd, verzette zich aanvankelijk tegen dit besluit, en hield der meesteresse voor, dat het op dit tijdstip in veiligheid was, zoo voor het publiek als voor zichzelven; dat zijn tegenwoordige toestand, voorbijgaande en een gevolg zijner natuur zijnde, weldra door eenen meer gematigden zou opgevolgd worden. Deze voorstellingen, echter, hadden bij Mejufvrouw *Garnier* geenen invloed. Zij herinnerde zich nog levendig de gebeurtenissen te Venetie, en zag zich nu geheel alleen belast met de zorg voor den Olifant, en aansprakelijk voor deszelfs gedrag, gedurende eenen langeren of korteren tijd; want de oppasser en de geleiders hadden verklaard haren dienst te verlaten, en het was niet gemakkelijk, die plaatsen te vervullen, of lieden te vinden, die het dier zou willen erkennen.

Men maakte dus dadelijk schikkingen, om het veroordeelde dier den dood op de spoedigste en zekerste wijze aan te doen, hetzij door vergif, of door den kogel. Van den eenen kant stelde men scheikundigen in het werk, ter bereiding van het noodige vergif; van den anderen maakte men twee openingen in den ringmuur, in iedere van welke men eene vierponder plaatste, die het laatste middel zouden zijn, bijaldien het vergif faalde.

De Heer MAYOR, beroemd Heelmeester en beminnaar der Natuurlijke Historie, en tevens een der bestuurderen van het Museum, had vermaak gevonden in den Olifant dikwerf, gedurende deszelfs verblijf, te bezoeken; gelijk het dier dan ook voor hem eene bijzondere genegenheid scheen te hebben opgevat. Deze omstandigheid bewoog den Syndicus, hem te verzoeken, het vergif aan het dier toe te dienen. De Heer MAYOR gevoelde eenen geweldigen weêrzin daartegen, omdat hij er iets onedelmoedigs in vond; maar de hoogste wet, het heil des volks, gebood, en iedere andere bedenking moest zwijgen. Hij koos dan daartoe het *acide prussique*; en, nadat hij omtrent 3 oncen met 10 oncen brandewijn, den lievelingsdrank van het dier, gemengd had, riep hij hem, door een der gaten, bij zijnen naam. De Olifant kwam ook op het geroep van eene zoo bekende en beminde stem, vatte de flesch, die het doodelijk vocht bevatte, met zijne tromp aan, dronk dezelve in ééne teug leeg, even alsof het zijn gewone drank ware. Maar dit vergif, van hetwelk de uitwerkselen, zelfs in eene kleine gift, gemeenlijk even snel als hevig zijn, scheen het dier niet merkbaar aan te doen: hij begon achteruit te loopen, maar met eenen vasten tred, tot in het midden der beslotene plaats, en legde zich daar eenige oogenblikken neder, als wanneer men dacht, dat het vergif begon te werken; maar hij stond weldra weder op, en begon op nieuws met de kruidkarren en kogels te spelen, en ginds en herwaarts te loopen door het plein van het tuighuis. De Heer MAYOR begon nu te vermoeden, dat het vergif, hetwelk reeds sedert eenigen tijd was toebereid, zijne kracht verloren had, en bereidde dus drie ballen, ieder van eene once *acide arsenique*, gemengd met suiker en honig. De Olifant kwam op nieuws op zijn geroep, en nam alle drie uit zijne hand. Na verloop van een kwartier uurs scheen hij niets daardoor aangedaan. Men bood hem eene andere dosis aan; hij nam ze, berook ze eenige oogenblikken, wierp ze toen ver weg, en begon op nieuws zijn spel en zijne kuren. Hij ging van tijd tot tijd naar de openingen, sloeg zijne tromp om den mond van het kanon, dat hij bereiken kon, en stootte het terug.

Het was vijf ure in den morgen, toen de proeven van vergiftiging waren begonnen: er was een uur verloopen, en er hadden zich nog geene de minste sporen van inwendige werking vertoond. De tijd dat de markt eenen aanvang zou nemen, begon te naderen; de buitenste plaats werd ieder oogenblik meer aangevuld, zoodat de toegang begon verstopt te worden door de menigte der nieuwsgierigen. Er werd dus bevel gegeven op hem te vuren. De steller van het geschut koos nu zeer voegzaam het oogenblik uit, waarin het dier, na tot de opening genaderd te zijn geweest, weder terugging, en dus de zijde blootgaf. De kogel, van zeer nabij geschoten, ging digt bij het oor achter het regteroog in en achter het linkeroor weder uit, en behield nog krachts genoeg, om eenen dikken wand aan de overzijde des ringmuurs te doorboren, en eindelijk tegen eenen muur zijne kracht te verliezen. Het dier bleef nog eenige seconden overeind, bukte toen en viel op zijde, zonder eenige stuiptrekkingen of bewegingen hoegenaamd.

Het verhaal dezer gebeurtenis liep met eene ongeloofelijke snelheid door de stad; en het volk begaf zich in menigte [illegible] de plaats van een tooneel, werwaarts [illegible] meer nog door deelneming dan uit en[illegible] nieuwsgierigheid gedreven werd. Sm[illegible] en spijt waren op elks gelaat te le[illegible] Men heeft den Olifant gedood! Wat [illegible] dan dat goede, zachte dier gedaan? [illegible] jammer! Onder deze en dergelijke [illegible] roepingen haastte zich ieder, om hem [illegible] eens, en wel van nabij te zien. De [illegible] drang was zoo groot, dat de overh[illegible] middelen moest beramen, om de menig[illegible] in orde te houden: men stelde dus in [illegible] eerste uren eene kleine belasting daarop [illegible] ten voordeele der eigenaresse.

(Vaderl. Letteroefeningen.)

ADVERTISSEMENTEN.

(31244) Op autorisatie van de Commi[illegible] tot de Zaken der *Nieuwe Wees-, Kurate[illegible] en Onbeheerde Boedels Kamer*, zullen [illegible] AMBTENAREN, provisioneel belast [illegible] dat Departement, publiek bij inschrijvi[illegible] verkoopen:

22 Balen KAKAO, van [illegible]
Plantaadje *Tyrol.*

Zullende de inschrijvings-billetten word[illegible] aangenomen tot Vrijdag den 25sten deze[illegible] des voormiddags *Elf* uren.

Paramaribo, den 22 Julij 1834.

De Scriba bij de Commi[illegible] voornoemd,

R. GOLLENSTEDE.

(31250) Den WEESMEESTER [illegible] *Nederlandsche Portugeesche Israëliti[illegible] Gemeente* alhier, als beheerende den Bo[illegible] en Nalatenschap wijlen MOSES HA[illegible] ALBERGA, zal, ingevolge behoo[illegible] autorisatie, over *Zes Weken*, dag [illegible] en plaats nader te bepalen, publiek[illegible] doen Verkoopen:

Het *ERF*, met de daarop sta[illegible] Steenen Voeten, Put, en defecte Regenb[illegible] gelegen aan de *Waterkant*, aan kom[illegible] voormelde Boedel.

Paramaribo, den 23 Julij 1834.

MOSES D'SILVA SOLI[illegible]
Gezw. Klerk.

(29402) A. SALOMONS, *Vendumee[illegible]* zal *MORGEN*, des namiddags ten [illegible] ten zijnen huize aan de *Waterkant*, [illegible] VENDU Verkoopen:

De PLANTAADJE *CROMMELI[illegible] GIFT cum annexis*, gelegen aan [illegible] *Tapoeripakreek*.

De Veil-Conditien liggen ter visie [illegible] meergemelde Vendumeester.

(26176) M. L. FINSIJ en H. HOL[illegible] op het afgebrande Erf van den H[illegible] D. B. DE MESQUITA, aan de [illegible] *Hoogestraat*.

Opgerigt hebbende eene *SMEDERIJ* [illegible] recommandeeren zich in de gunst van He[illegible] Planters en Ingezetenen dezer Kolo[illegible] tot het doen van *alle* Werkzaamhede[illegible] zoo in dit vak, als in dat van *Ingeni[illegible]* voorkomende bij *Stoomwerktuige[illegible]* (zijnde den tweedegenoemde verschei[illegible] jaren in dit vak werkzaam gewe[illegible] hetzij hier of op Plantaadje, met [illegible] van eene *prompte en civiele bedien[illegible]*

Paramaribo, den 22 Julij 1834.

(31257) C. E. GRAF en Echtgen[illegible] vertrekken.

(31237) C. ZAAL vertrekt.

(31261) G. MALCOLM met de[illegible] Familie, vertrekken.

Paramaribo, den 23 Julij 1834.

Gedrukt te *Paramaribo*, bij de Erven J. BR[illegible]